

Naar een Tilburgs actieplan voor zelfbeschikking van verborgen vrouwen

Wat is er aan de hand?

Het emancipatie expertise centrum Tilburg Feniks signaleert dat er onvoldoende kennis is in de Tilburgse zorg- en hulpverleningsstructuur over de zelfbeschikkingsproblematiek van verborgen vrouwen. Feniks ziet in toenemende mate voorbeelden van vrouwen die in een gedwongen isolement leven, nauwelijks buiten komen en nauwelijks zichtbaar zijn voor de buitenwereld. Zij worden door hun partner en (schoon)familie ernstig beperkt in hun vrijheid en zijn opgevoed met ondergeschiktheid aan mannen als norm. Er lijkt zich voor de buitenwereld geen probleem voor te doen zolang de vrouw zich stil houdt, niet voor zichzelf opkomt en geen zaken op de spits drijft. Echter, op het moment dat vrouwen uit hun isolement willen breken en contact zoeken met zorg- en hulpverleners worden zij door hun familie tegengewerkt en niet zelden onder druk gezet, geïntimideerd of bedreigd. De vrouwen die zich bij Feniks melden blijken vaak al lang in deze situatie te leven, zonder dat dit is opgemerkt door professionals (gemeente, huisarts, hulpverlening, scholen van kinderen etc.). Pas als de huissituatie escaleert en zich een acute (gewelds)crisis voordoet, wordt het de professionals duidelijk dat zich jarenlang een verborgen probleem heeft voorgedaan dat onvoldoende onderkend is.

Feniks is van mening dat de hulpverlening te laat is als men pas ingrijpt bij (een melding van) manifest huiselijk geweld. Temeer als er kinderen in het gezin aanwezig zijn en ingrijpen door politie en/of Jeugdzorg noodzakelijk blijkt. Er zal daarom veel meer moeten worden ingezet op preventie en dat kan alleen als professionals gevoeliger worden voor vroegtijdige signalen en sneller situaties herkennen waar de zelfbeschikking en de veiligheid van vrouwen in het geding is. Naar schatting gaat het in Tilburg om zo'n 300 tot 600 vrouwen, dat zijn dus 300 tot 600 gezinnen.

De Nederlandse overheid wil een preventieve aanpak ontwikkelen om te voorkomen dat de problematische situatie van verborgen vrouwen escaleert en is in 2015 gestart met het meerjarige Actieplan Zelfbeschikking 2015-2017. Als gevolg hiervan zijn er op verschillende plekken in Nederland veelbelovende initiatieven ontplooid. Binnen het sociale domein is een voorhoede van professionals alerter geworden in het (h)erkennen en signaleren van de problematiek en weten zij wanneer, waar en hoe zij misstanden kunnen melden. Ook zijn er campagnes, interventies, instrumenten en methodieken ontwikkeld.

Het Actieplan Zelfbeschikking 2015-2017 wordt momenteel geëvalueerd en de eindresultaten van deze evaluatie zullen in de loop van 2018 beschikbaar komen.

Wat is het plan?

Wij als Feniks willen de leerervaringen van het Actieplan Zelfbeschikking en van veelbelovende lokale initiatieven gebruiken om een Tilburgse aanpak ontwikkelen voor de zelfbeschikking van verborgen vrouwen. Wij willen dit doen samen met de gemeente Tilburg, Veilig Thuis Midden-

Brabant, migranten- en zelforganisaties, het Menss netwerk¹ en andere professionals in het sociale domein.

Voor een adequate transfer van de landelijke leerervaringen naar Tilburg willen wij voor een periode van een half jaar een kwartiermakersgroep samenstellen bestaande uit Tilburgse partijen (gemeente en organisaties sociaal domein), kennisdragers van succesvolle initiatieven uit andere regio's en sleutelfiguren uit de migrantenpopulatie. In deze periode verkennen wij de Tilburgse mogelijkheden en ontwikkelen wij een gezamenlijk gedragen projectplan voor een Proeftuin Zelfbeschikking. In deze proeftuin gaan we gedurende twee jaar aan de slag om ervaring op te doen en om de opgedane expertise te verduurzamen. Wij willen in de aanpak vier sporen volgen:

1. Het actief benaderen van 300 adressen in een wijk als pilot.
2. Het inzetten van rolmodellen en maatjes om verborgen vrouwen in gesloten gemeenschappen te bereiken.
3. Het sensibiliseren en toerusten van professionals in het sociale domein om de problematiek van verborgen vrouwen te herkennen en daar adequaat op te reageren.
4. Het verduurzamen van de Tilburgse aanpak in het beleid van organisaties in het sociale domein en in het beleid van de gemeente Tilburg, en bij politie, justitie en Veiligheidshuis.

Wat vragen wij van u?

Graag nodigen wij u uit om samen met ons actie te ondernemen om de transfer van landelijke leerervaringen naar Tilburg mogelijk te maken. Momenteel zijn wij bezig om een projectaanvraag te ontwikkelen voor de kwartiermakersgroep en de proeftuin. Graag willen wij hierover met u van gedachten wisselen en verkennen wat de mogelijkheden zijn om gezamenlijk op te trekken.

¹ Feniks werkt samen in het 'Menss netwerk' met ContourdeTwern, De Krachtcentrale en MST aan de verbetering van zelfredzaamheid van Tilburgers.